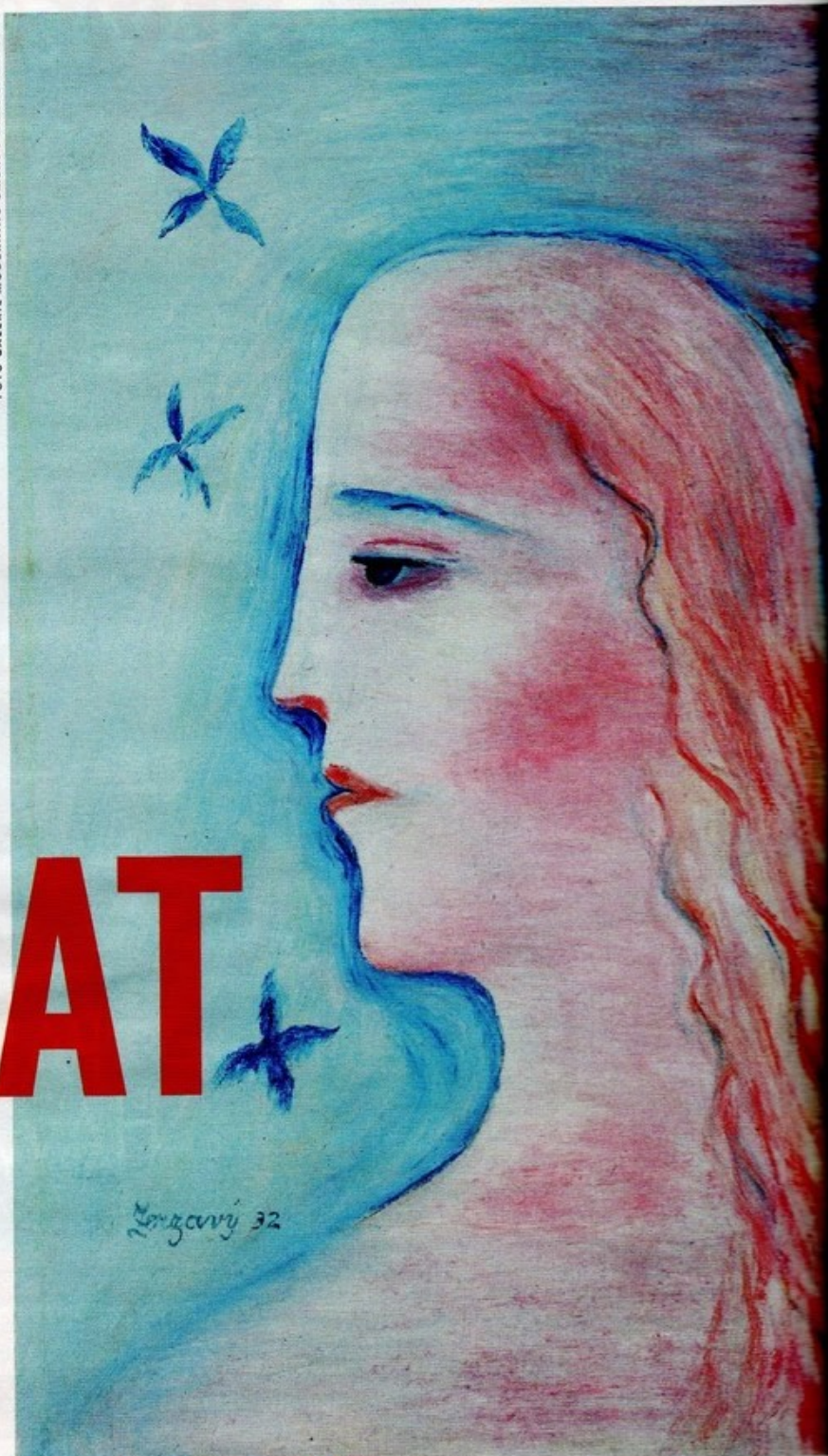
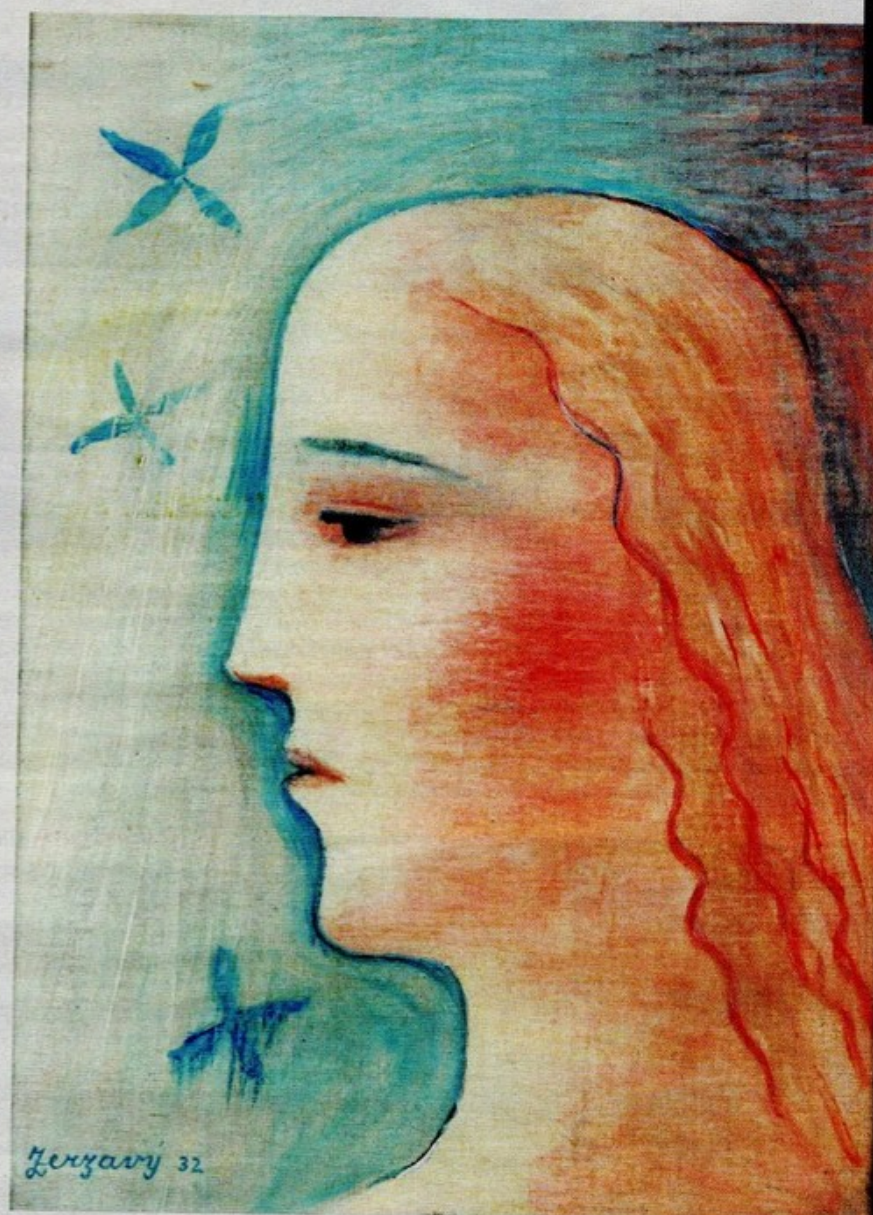

(NE) NECHAT SE NAPÁLIT!

**FALEŠNÁ UMĚLECKÁ
DÍLA NAJDEME VŠUDE
KOLEM. JAK SE
JICH VYVAROVAT?**

Jan Zrzavý, *Dívčí
hlava z profilu* (falzum
a originál), vlevo
padělek (před rokem
1973) ve vlastnictví
GMU Hradec Králové,
vpravo originál (1932)
ve vlastnictví MUO
Olomouc

Posledních 30 let je český trh s uměleckými díly zahlcen množstvím falz všeho druhu. Falzifikáty, napodobeniny, kopie a plagiáty především nežijících autorů mohou vznikat kvůli nepřehlednosti obranných mechanismů: nemáme dostatek respektovaných laboratoří, schopných ověřovat pravost děl. A těch několik kauz, které se dostaly k soudu, se zpravidla táhne dlouhá léta. Falšují se navíc i současní autoři: jak se tedy v dnešní džungli pohybovat? **TEXT MAREK GREGOR**

Pohled do instalace výstavy *Originál? Umění napodobit umění* v GMU Hradec Králové

Dodnes neurčená pravost obrazů: Vlevo Joža Uprka – *Žena v kožichu* (1899) ve vlastnictví Západočeské galerie v Plzni, vpravo Jožo Uprka – *Myjavanka* (1909) ve vlastnictví Městského muzea Vodňany

NEORIGINÁLNÍM dílům se v současnosti věnují hned tři výstavní projekty zahájené v průběhu posledních dvou měsíců: *Originál? Umění napodobit umění* v Galerii moderního umění (GMU) v Hradci Králové, *Kopie a falzifikáty v portrétní miniatuře* ve foyer budovy Akademie věd na pražské Národní třídě a *Falza? Falza!* ve Šternberském paláci na Hradčanském náměstí v jednom ze sídel Národní galerie Praha.

NAIVNÍ DEVADESÁTÁ

Skutečný trh s výtvarným uměním v československém prostředí zmizel s nástupem komunistického režimu, a právě proto přišla po roce 1990 extrémní invaze padělků, kdy banky zaplnily zástavní balíčky falešných diamantů, falzifikátů uměleckých děl a dalších lehce napodobitelných cenin.

Od té doby se trh s padělkami neustále vyvíjí, proto v Hradci Králové k problému pravosti uměleckých děl přistoupili v širším kontextu. Ředitel Galerie moderního umění Hradec Králové **František Zachoval** (42), který vystudoval monumentální sochařství na AVU u významného sochaře Aleše Veselého, vznik výstavy *Originál? Umění napodobit umění* přibližuje: „Hned po mém nástupu do Hradce Králové, tedy oblastní

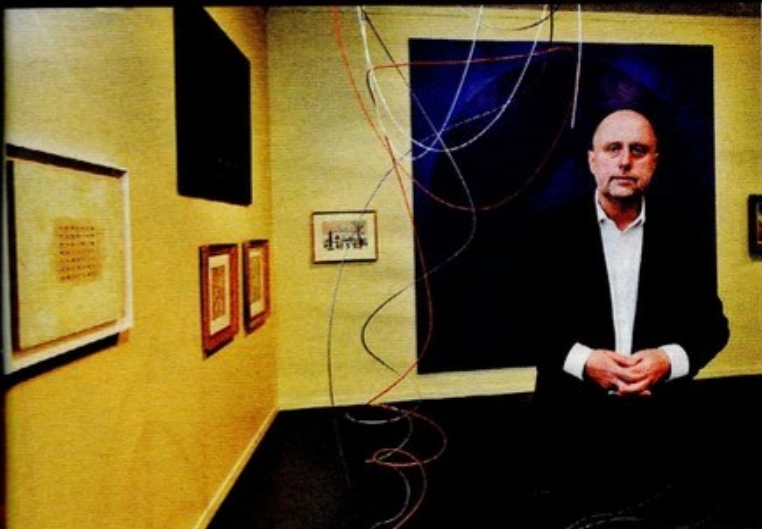

FOTO ČTK / VIT ŠIMÁNEK

Galerista Zdeněk Sklenář říká, že možná až třetinu pracovního času mu zabere prověřování pravosti uměleckých děl

institute, jejíž jednou z integrálních činností je sbírková činnost, jsem si uvědomil, že pokud v galerii nemáme vlastní restaurátorskou dílnu, která by byla schopna analyzovat původ děl, máme problém. Vždyť u moderny i staršího umění je na trhu obrovské množství podvrhů. Proto jsme se začali zabývat falzy koncepčně."

V Hradci tak mimo jiné představují falza, různě vylepšovaná originální díla, imitace, reprodukce, neautorizované rozmnoženiny i výstavní kopie v grafice, fotogra-

fii a sochařství i fiktivní identitu smyšlených umělců. František Zachoval doplňuje: „Rozhodli jsme se, že pojmenujeme všechny triky falzifikátorů a představíme je veřejnosti. Jednou z kategorií jsou smyšlená díla jako v případě Zrzavého, kdy si někdo něco navymýšlel, namaloval a pak podepsal jménem Zrzavý. Pak u soudu tvrdil, že se „nacítíl“ do umělcovy duše. Typickým příkladem této kategorie je obrovské množství fotografií, které cirkulují na internetových aukcích a jsou označené jménem Miroslava

FOTO ČTK / IGOR ŠEFR

Padělatel Libor Prášil (vlevo), který u soudu tvrdil, že do něj „vstoupil duch“ Jana Zrzavého

Tichého. Ty si koupíš opravdu jen blázen."

Rozšířeným typem je také změna autorství, tedy že se někdo ze zjištěných důvodů rozhodne vzít obraz Karla Langer, ne moc významného lokálního malíře (1874–1947), který maloval podobně jako Antonín Slaviček, a pozmění signaturu. Na trhu se tak objeví dílo s potenciálně větším finančním ohodnocením. František Zachoval závěrem upozorňuje ještě na další fenomén: „Existuje i taková bomba takzvaných výstavních kopií. Po výsta-

vách vám totiž zůstanou kopie, které nemají certifikát. Ty se pak za třicet čtyřicet let mohou dostat na volný trh. Může třeba jít také o digitální tisk díla konceptuálních umělců, například Jiřího Kovandý."

Pokaždé, když se nějakému autorovi dostane veřejného zájmu, objeví se jeho falza. Tak se v posledních letech objevilo množství falešných děl Zdenka Rykra, autora známého loga čokoládové tyčinky Kofila, což Zachoval komentuje slovy: „Je to nasnadě. Uměl sice relativně mlád už v roce 1940, ale Národní galerie →

INZERCE

ROZSVIŤTE
S NÁMI VÁNOCE
NEVIDOMÝM

Koupí jmenovek na dárky
přispějete 30 Kč do sbírky
Světluška. A my přidáme
dalších 10 Kč navíc!

Termín konání sbírky: od 22. 11. do 5. 12. 2021.
kaufland.cz/vanocnisbirka

Rozhodují
činy.

Kaufland

světluška
svítíme ve tmě

Jmenovky jsou k prodeji na pokladnách a Informacích všech prodejen Kaufland.

mu nedávno, v roce 2016, uspořádala výstavu. Odborníci ale tvrdí, že 29 z 30 jeho jménem prezentovaných věcí na netu jsou falza.

DIVOKÝ ZÁPAD

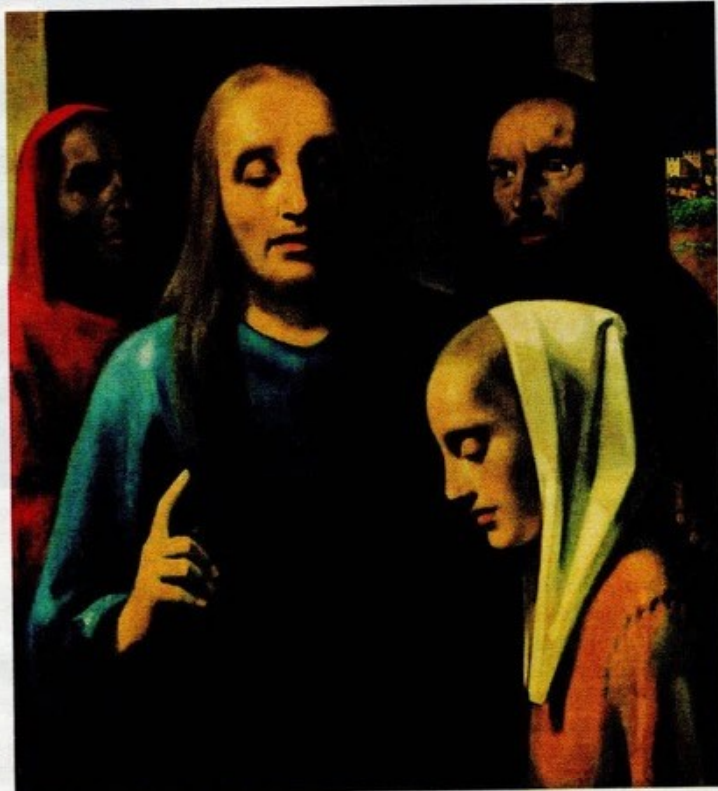
V roce 2008 a v dalších několika letech dostal nesměle vznikající trh s výtvarným uměním u nás ránu v podobě finanční krize a zájem o nákup uměleckých děl opadl. Až po jejím konci přichází zatím poslední éra zlatého věku padělatelů a obchodníků s falzy. V posledních deseti letech se pak český výtvarný trh dočkal až závažného rozmachu. K dobrému životnímu standardu patří mít v kuchyni Pastu, na zahradě Milkova, a pokud jste už větší sběratel, máte ve sklepe trezorový depozitář s vlastní sbírkou zrovna toho, co se vám líbí nebo co vám někdo doporučil.

Právě do doby krize se datuje nejostudnější akce v moderních českých dějinách, kterou byla výstava italského malíře a sochaře Amedea Modiglianiho v Obecním domě v roce 2010. Organizátory odmítlo Museum Kampa i Národní galerie, neboť si byly neautenticity děl velmi dobře vědomy. Říkalo se, že jen u jednoho z obrazů je – možná – dohledatelné autorství. Přesto výstavu navštívily desítky tisíc lidí.

Asi mediálně nejznámějším případem posledního desetiletí je pak kauza manželů Fröhlichových, která se týká přibližně čtyř stovek z převážné většiny padělaných děl, například od Josefa Čapka, Josefa Lady, Emila Filly, Václava Špály nebo Jana Zrzavého.

Fröhlichovi se opakovaně u soudních řízení brání tím, že všechny obrazy nakupovali jako pravé a měli k nim i znalecké posudky. Právě od nich získával obrazy už bývalý bankéř Komerční banky Radek Pokluda, který pak napálil herečku Jiřinu Bohdalovou, režiséra Ivana Zachariáše nebo ředitele Rádia Impuls Jiřího Hrabáka. V roce 2017 se ke kauze manželů Fröhlichových vyjádřil státní zástupce Michal Togner: „Jsou obžalováni pro podvody, kdy měli distribuovat padělky obrazů české moderny za bezmála 31 milionů korun. O prodej dalších obrazů v hodnotě dalších 50 milionů korun se pokusili a další obrazy měli k prodeji připraveny. U nich byla zjištěna možná prodejní cena přes 40 milionů korun.“

Postupně se zdálo, že se kauza vyřeší, manželé Fröhlichovi byli

Johan Vermeer – falzum, autor Han van Meegeren, kolem 1936–1940, zapůjčeno z holandské sbírky. Nyní vystaveno ve Šternberském paláci (NGP).

Ředitel GMU Hradec Králové František Zachoval, iniciátor výstavy *Origindl? Umění napodobit umění*

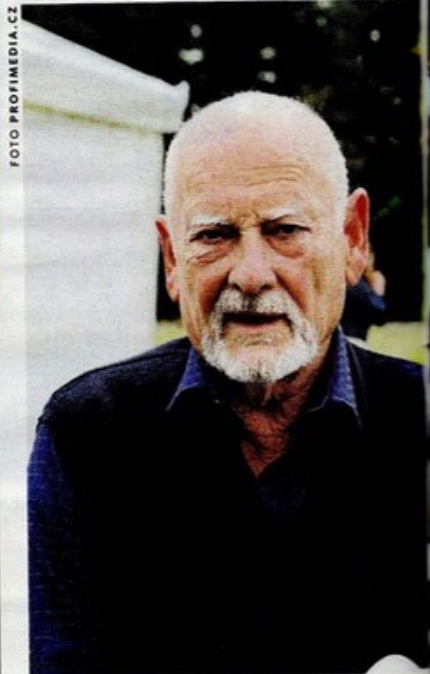
nepravomocně odsouzeni, jenže Národní galerie nyní zpochybnila posudek na jeden z obrazů (pojmenovaný jako Emil Filla: *Zátiší s ovocem, sklenicí a květinami*), označený znalcem Petrem Pavliňákem jako falzifikát. Celá kauza se tak uvolňuje a její konec je opět v nedohlednu...

NEPADĚLALI TĚ, NEJSI

Odehrávaly se i zvláštní příběhy s happy endem, i když jich není tolik. Autorovi tohoto článku vyprávěl jeden pražský galerista, jak někdy v 80. letech koupil jako mladý kluk kdesi v antikvariátu dvě fotografie Běly Kolářové: „Cena? Pro mě majlant. Po pár letech za mnou přijde kamarád, chlubím se, co jsem pořídil, on se na to podívá a zpo-

chybní formát i materiál, na němž mám svůj poklad. Někdy začátkem století jsem získal odvalu a zavolať paní Běle. Přijdu k ní na návštěvu a spustím, že je možné, že jsem našel, že jsem se dozvěděl, že fotografie v daném formátu na daný typ materiálu nikdy nevyvolávala... Prohlédla si je, podívala se mi do očí. A s povzbuzujícím úsměvem dodala, že už si to všechno nemůže pamatovat, že jsou hezké a... Obě fotografie mi podepsala!“

Trh s padělkami uměleckých děl je ohromně rozlehlý. Policejní odborníci odhadují, že se týká i přibližně 30 procent děl v aukčních domech a téměř ve sto procentech na internetových aukcích. Zachoval upozorňuje: „K dnes často falšovaným autorům patří Josef Istler. Když se

Malíř Theodor Pištěk

podíváte na nejrůznější aukce, cena jeho věcí se pohybuje mezi 50 až 70 tisíci korunami. Kdyby se takhle falza na trhu neobjevovala, cena jeho díla by byla podstatně vyšší.“

S falzifikáty se setkávají i žijící umělci, což je paradoxní, protože v jejich případě není problém na ně sehnat kontakt a pravost si u nich osobně před nákupem ověřit. Theodor Pištěk k tomu *Reflexu* vyprávěl: „Stalo se mi to dvakrát. Jednou mi dokonce volal můj sběratel, že by mi chtěl něco ukázat. Přijdu k němu na návštěvu a na stole leží album s asi deseti fotografiemi, jedna horší než druhá. Ti padělatelé nechápou, že má auta jsem nemaloval jako do katalogů, ale že každý obraz měl nějaký jasný důvod, představu za autem samotným, ne že jsem jen chtěl malovat automobily, protože jsem v nich rád jezdil. Ale nutno dodat, že kopíristi umějí dokonale mechanickou stránku. Ale nic dalšího za tím není. Ještě horší zážitek mám z jednoho starožitnictví. Přijdu si prohlédnout údajně můj obraz a z něj na mě kouká strašná ženská s květinou. Rozumíte? Tamti alespoň padělali auta, tady najednou koukám na úplnou hovadinu!“

I malíř Michael Rittstein přidává svou příhodu: „Jednou v aukci ve Vltavíně prodávali Rittsteina pod jménem, které bych obrazu nikdy nedal. Šel jsem se podívat a zjistil, že obraz byl dokonce vza- du podepsán mým rukopisem. Holt někdo sehnal můj starý blind rám z Akademie ze 70. let a napnul na to plátno, jenže poměrně neumělým rukopisem bez vášně namaloval motivy, jaké jsem dělal až v devadesátkách. Prostě se najednou vy-

nořil obraz *Letní podvečer*. Říkám si: Takovouhle volovinu bych v životě bez ironie nemaloval. Mám teď třeba *Něhu*, ale tam se klokan líbá s dárou. Přijdu do aukční síně, obraz sice byl už zaplacený, ale povídám: „Stáhněte to...“ a stáhli.“

Zdeněk Sklenář, majitel jedné z nejvýznamnějších soukromých galerií České republiky, k problému dodává: „Denně se setkávám s falzifikáty. Zabírají mi obrovské množství času, řekl bych, že možná třetinu mi sebere prověřování pravosti děl. Jsem šťastný, že většina mých klientů je poučených, přesto až polovina z nich vznáší dotazy, které se tohoto fenoménu týkají. V celém tom tragickém rámci vznikají až komické příhody. Když jsem předložil první falzifikát Josefu Boštíkovi, zavrtěl hlavou řka: 'Vždyť on ten štětec snad držel obráceně.' Ještě za ži-

vota Karla Malicha se na mě obrátil jeden brněnský sběratel, že za 260 tisíc korun koupil pastel, já hned v prvním kole vyslovil předpoklad falzifikátu, dílo jsem pak ukázal Karlu Malichovi, jenž se podivil, že někdo takhle špatně maluje. On k tomu měl hodně osobitý přístup, nehodnotil, že ho někdo maluje, ale nechápal, že ho někdo maluje tak špatně. Mimochodem, naposledy před půl rokem jsme řešili případ z Chebu, kde jste si na internetu mohli objednat „Malichovy“ pastely dle vlastního výběru. Ten padělatel dobře věděl, co dělá, a když mu policie pohrozila, opravdu toho nechal, ale pastely, které prodal po deseti až patnácti tisících korun, už současní majitelé nemají jak prodat dál. Každý jim řekne, že si pořídili padělky.“

DŽUNGLE DNEŠKA

Falza jsou kolem nás na každém kroku. Zdeněk Sklenář na otázku, proč lidé umění nakupují na inter-

netu, odpovídá: „Je to totální naitalita. Něco jako jít se poradit o svém zdravotním stavu k sousedovi, který není lékař.“ K dalšímu aspektu trhu s uměním dodává: „Zásadní je pro mě především morální integrita prodávajícího, ale ovšem i toho, kdo díla posuzuje. Osobně si vážím Pavly Pečinkové, specialistky na Josefa Ladu nebo Josefa Čapka.“

Na trhu – kromě několika zavedených galerií a pár aukčních domů – skutečně panuje nepřehledný zmatek, zvláště v dílech nežijících autorů. Kvalitní posudky na umělecká díla v našem prostředí dokáže poskytnout minimum laboratoří. Chybí také institucionální podpora, a proto je dobře, že se najednou objevily hned tři zmíněné výstavy, které problém otevírají a snad jednou dají vzniknout centrálnímu registru falz, po němž mnozí zainteresovaní už delší dobu volají.

Pracovník Kriministického ústavu Policie ČR Marek Ko-

trlý k tomu v katalogu doplňuje: „Od roku 2017 existuje v Kriministickém ústavu ve spolupráci s Národní galerií Praha projekt s názvem Komplexní instrumentální metodika pro posuzování pravosti výtvarných děl, databáze materiálů barevných vrstev 20. století, který vznikl z aktuálních potřeb znalecké služby Policie České republiky a orgánů činných v trestním řízení na robustní postupy při posuzování pravosti výtvarných děl. Mnozí se kauzy padělků uměleckých děl, zejména obrazů z období 20. až 50. let minulého století, ukazovaly na aktuální potřebu vytvoření databáze standardizovaných výsledků získaných instrumentálními metodami a nového zhodnocení postupů při posuzování pravosti.“

Tak jen doufejme, že slibovaná a potřebná databáze děl opravdu vznikne. Zasloužili bychom si ji všichni. Umělci, sběratelé i běžní návštěvníci galerií.

FALZA V NÁRODNÍ GALERII

Kurátorka Olga Kotková v instalaci výstavy *Falza? Falza!* v jednom ze sídel NGP ve Šternberském paláci se dvěma Rubensy, originálem a kopií.

MODERNÍ DĚJINY krádeží autorství uměleckých děl se datují už od konce středověku. Známa je kauza Albrechta Dürera, jenž v roce 1506 vyhrál u benátského soudu spor o napodobeninu – plagiát svého díla. Marcantonio Raimondi, grafik od té doby známý hlavně tvorbou pornografických rytin, vytvořil dílo, které vypadalo jak z Dürerova cyklu *Život Panny Marie*. To se sluš-

ně prodávalo až do momentu rozhodnutí soudu.

Tou dobou už také začala „rozkvétat“ společenská poptávka po kopiích, jimiž tehdejší elity chtěly demonstrovat své bohatství a společenskou prestiž. S nástupem industrializace se napodobovalo ještě víc a v 19. století, kdy se umění dostávalo do rukou vznikajících středních tříd, se pak vyráběly miniatury

odkazující na vrcholně zdobné roko tak masívně, až se z krásných miniatur začaly pomalu stávat pouťové tretky. To ostatně dokládá výstava *Kopie a falzifikáty v portrétní miniatuře* v Akademii věd.

Výstava v Národní galerii zase mimo jiné poukazuje na příběh Františka Ferdinanda d'Este, jenž v posedlosti nasytit svou sbírku italskými primitivisty neváhal v relativně vel-

kém rozsahu výrobu kopií slavných děl přímo zadávat. Kurátorka **OLGA KOTKOVÁ (54)**, která ve Sbírce starého umění Národní galerie pracuje od roku 1990, to komentuje: „Říká se, že na Konopišti si budoval svůj absurdní středověký svět, rád se oblékal do brnění. Prý vlastně žil ve středověku, a když mu nějaký obraz chyběl do sbírky, nechal si namalovat jeho imitaci.“ A dodává: „Každá instituce se s fenoménem pravosti potýká – současná výstava je pro nás svým způsobem coming out. V evropských institucích se téma falz hodně řešilo začátkem století, velká výstava byla například v Londýně 2004. V roce 2009 jsem napsala pojednání, které rozvíjelo myšlenku, že největší množství potenciálně neautentických děl se dostalo do vlastnictví státu s Benešovými dekrety. Už ve šlechtických sbírkách však byly kopie – a kopie měl i Rudolf II., protože sbíral překo- Paradoxně jsem nenašla spojitost mezi větším množstvím padělků a hospodářskou krizí konce 20. a začátku 30. let minulého století. Takže když se mě někdo bude ptát, co se nejvíce kopíruje, jedinou odpověď je, že to, co je moderní. Ostatně sekl se i Vincenc Kramář, ředitel Obrazárny Společnosti vlasteneckých přátel umění, tedy předchůdkyně dnešní Národní galerie, když v roce 1923 koupil Rembrandtovo *Zvěšování*. Ale Rembrandt to není!“

**RESTAURÁTOR
DAVID FRANK
ŘÍKÁ, ŽE
POLICIE NE
VŽDY ZAKROČÍ
A SOUDY
NEKONAJÍ**

Kolik expertiz vznikalo za vašeho působení v pražské Národní galerii (NGP) a kolik jich tam vzniká dnes?

Dělal jsem zhruba 20 až 25 expertiz za rok, nyní podle mých informací vzniká plus minus jedna až dvě. Myslím, že absence většího množství posudků vychází z neochoty se problémem zabývat, což bylo jasné už za mého působení v Národní galerii. Člověk, který posuzuje obrazy, musí mít schopnost se na ně dívat, velkou roli hraje zkušenost. Je dobré, když je mu padesát, ještě lépe sedmdesát let. Každopádně je průšvih, pokud přestane fungovat tradiční znalecká instituce v prostředí, v němž se dnes nacházíme.

Kolik děl za rok vám v současné době projde rukama?

Pokud jde o otázku pravosti, expertiz udělám za rok šest až sedm. Je to nákladné, expertiza stojí minimálně 50 tisíc, zahrnuje jak restaurátorskou část, tak vždy

i kunsthistorickou a laboratorní, což dnes považují za určité minimum. Někdy se stane, že poznám zaručený padělek, nebo naopak originál, aniž musím brát vzorky malby. Když mi přinesou obraz Františka Drtikola, jehož děl jsem díky přátelství s jeho velkým sběratelem restauroval už mnoho desítek, zpravidla mi bude výsledek jasný okamžitě, jindy je opravdu nutná širší analýza a mnoho rešerší.

Jak si v tomto směru počínají aukční domy?

Tady je nutno říct, že existují aukční domy, které se snaží, aby se jim do aukcí nedostávaly padělky, například Arthouse Hejtmánek, Adolf Loos Apartment and Gallery, tedy pan Lekeš, Galerie Kodl, Galerie Betlémská nebo Vltavín.

Ti chodí za vámi?

Například v Galerii Kodl mají tým, který je schopen dělat základní rešerší, případně osloví profesory Zeminu či Machalického nebo kolegu Bergera a další. Podobně to

řeší Vladimír Lekeš. Mají snahu věci rozklíčovat, ale znám plejádu různých, zcela nebo částečně internetových domů, které prodávají všechno, co jim projde rukama. Z nich za mnou nikdo nechodí. **Co by stát měl udělat pro to, aby prostředí zpřehlednil?**

Z mého pohledu jsou nejslabším článkem řetězu policie a soudy. A to Policie ČR v případě kauzy Fröhlichových udělala skutečně velký kus práce. Jenže pak se to zastavilo u soudů, které jsou zřejmě nějakým způsobem ovlivňované, nebo se v problematice neorientují. Problém je v dokazování úmyslu. Celá žaloba se nakonec zhroutí, když se zjistí, že Fröhlich má dva originály mezi haldou padělků, a tím to hasne... Jindy, ještě když jsem dělal v Národní galerii, mi volal pan Roman Musil, ředitel Západočeské galerie v Plzni, že ve městě prodávají českou modernu, docela zajímavé obrazy, zda bych se mohl přijet podívat. Už na základě fotek

z mobilu jsem měl pochybnosti a pak se ukázalo, že jde ve všech více než deseti případech o padělky. V galerii se objevila i policie, která se případu měla ujmout, z mého pohledu bylo vše jasné. Jenže za čtrnáct dní se mi pan Musil ozval, že nadřizení v rámci policie nedali souhlas k zahájení vyšetřování. Zaznělo, že to bude zdlouhavé, malá celková škoda, drahé posudky, důvod ale vlastně nespécifikován... Ona totiž kdejaká rozkrádáčka je podstatně vyšší škoda než celkem laciná falza, předstírající, že jsou práce od Čapka nebo Zrzavého.

Kteří z českých autorů jsou padělání nejčastější?

Filla, Zrzavý, Špála, Kupka, Slaviček, ze starších Adolf Kosárek. Teď zpracovávám Slavička s otazníkem, Brožíka s otazníkem, Otakara Mrkvičku, autora z Devětsilu. Věci mi chodí různé, ke každé si člověk musí najít vlastní cestu.

Zkuste percentuálně popsat, kolik děl z těch, která se vám dostanou do rukou, je pravých.

V Národní galerii jsem si dělal statistiku, protože tam existoval veliký tlak. Volal tam kdekdo, hned jsme odmítali ty, kteří mi poslali obrázek, ať pomůžeme určit autorství u neznámého obrazu bez signatury, což je nereálné. Stejně jako na první pohled rozeznatelné diletantismy. Takže tam už byl nějaký výběr. Mezi díly, která se mi v NGP dostala do rukou, byl poměr asi deset padělků na jeden originál. Tady je to už trochu jinak, nemůžu říct, že vám udělám expertizu za 50 tisíc, a vědět dopředu, že mám v ruce falzum. To je jen konzultace. Takže si dělám velký předvýběr, ale vlastně i tak to může opět odpovídat asi deseti ku jedné. Uvědomte si, jak

Jaroslav Fröhlich (v popředí), hlavní postava kauzy, která se týká pravosti 400 uměleckých děl, pět z nich označil David Frank za padělky

říká pan Marek Kotrlý z Policie ČR, že v aukčních domech může být až 30 procent padělků a v internetových aukcích až sto procent. Myslím, že v dobrých aukčních domech je situace daleko lepší, ale policie jistě ví i to, co většina z nás neví. **Jaká je situace například v pražských galeriích?**

Tak půl na půl, jména velkých autorů jsou zpravidla padělky, ale pak v nich najdete méně ceněná jména za pár tisíc, ta se už moc nepadělají. V jedné z nich se jedná o až neuvěřitelné banality. Třeba tam prodávají obraz od Maxe Ernsta, který visí v newyorské MoMA, a tady jeho kopii uvádějí jako práci Endreho Nemesa. Je to úplně stejný obraz, jen ten Nemes je hodně špatně namalovaný. Stále tam v e-aukci visí, ale je již prodán – Endre

Nemes za 80 tisíc. Nejenže je cena za Nemesa nesmyslná, ale i malířsky je to upatlané! Zrovna tam by měla policie vlihnout a nezajímat se o to, zda má nashromážděno už dostatek trestních oznámení. Oni dobře vědí, o které galerie se jedná. Na odborných fórech, kam chodí i policie, je to veřejné tajemství. **Jak je možné, že se podobné kusy stále prodávají?**

Protože spousta lidí pořád potřebuje mít v kanceláři či doma něco pověšeného na zdech. A je jim v podstatě jedno, že to není originál, stačí, že jen tak trochu vypadá. Falešný status. Pak tu jsou ti, kterým říkám objevitelé, těch je poměrně hodně – nakupují na internetu i v cizině. Klidně si koupí Zrzavého v Maďarsku a předpokládají, že objevili něco, co uniklo po-

KOUPÍ SI ZRZAVÉHO V MAĎARSKU S TÍM, ŽE POŘÍDLI NĚCO, CO UNIKLO POZORNOSTI.

zornosti. Doufají, že pořídí něco, co bude pravé za skvělou cenu. A to se jim opravdu těžko podaří, tedy pokud nejsou skuteční znalci. Ale občas se stává, že přijde na konzultaci sběratel-znalec s věcí, která je košer a opravdu unikla pozornosti. Nedávno zrovna jeden pán přinesl skvělý obraz Františka Foltýna, to se stává... Ale daleko víc je těch, kdo se seknou. A proč se to děje? No protože policie nezakročí, soudy nekonají. Tedy dysfunkce systému, jenž je pomalý. A pak jsou tu dobří obhájci, kteří zpochybňují znalce, což byl případ Fröhlichovy kauzy. Tam se soudní znalec patrně zmýlil u několika děl ze čtyř set. **Policii nenapadne, aby oslovila vás nebo někoho z kolegů?**

Před nedávnem mi volali od soudu, kde mají těch 400 obrazů z Fröhlichovy kauzy, já pro ně ještě v Národní galerii připravil posudky přibližně na pět z nich. Teď mi volali opět, že mě doporučila NGP, což je absurdní, protože samy k soudu chodit nechťejí... Horká brambora.

FOTO GALERIE MODERNÍHO UMĚNÍ V HRADCI KRÁLOVÉ

Josef Lada, Vánoční stromček (falzum – před rokem 1970 a originál z roku 1955), ze soukromé sbírky